

Z Dodatkami kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 zł.; miesięcznie 1 zł. 40 cent. Z pocztą: kwartalnie 5 zł.; miesięcznie 1 zł. 75 c. w. a.

GAZETA LWOWSKA.

Insercyja w półkolumnie drukiem garmont, 7 centów od wiersza. — Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

Część urzędowa.

(Ofary dobroczynne.)

Na wsparcie dotkniętych pożarem mieszkańców *Zaleszczyk* nadeszło Namiestnictwo w *Wenecyi* 64 cent., a Namiestnictwo w *Gracu* 55 c. w. a., które to pieniądze zostały już oddane na przeznaczony użytek.

(Z urzędowej części *Gazety wiedeńskiej*.)

Jego c. k. Apostolska Mość najwyższem postanowieniem z 24. listopada b. r. raczył najniżej dowódcę armii fzm. Ludwika *Benedeka* na prośbę tegoż uwolnić go od posady szefa jeneralnego kwatremistrzostwa sztabu, a dowódcę 5 korpusu armii fml. *Alfreda barona Henikstein* mianować szefem jeneralnego kwatremistrzostwa sztabu.

Jego c. k. Apostolska Mość raczył najniżej najwyższem postanowieniem z 20. listopada b. r. nadać srebrny krzyż zasługi zandarmowi *Józefowi Pehzyk* z 4. pułku zandarmeryi, za uratowanie od śmierci z narzeniem własnego życia dwóch tonących ludzi.

Część nieurzędowa.

Lwów, 1. grudnia.

Na przedwczorajszym posiedzeniu izby deputowanych Rady państwa rozpoczęły się obrady nad projektem adresu. Wszyscy ministrowie byli obecni, a minister *Burger* zasiadał jako deputowany w lewym centrum izby. Galerye i loże izby panów były przepelnione. Przed rozpoczęciem debaty złożyło ministerstwo handlu na stole izby projekt ustawy względem subwenyci na kolej *siedmiogrodzka*, poczem zabrał głos sprawozdawca komisji adresowej, *Dr. Giskra* i po krótkiej przemowie odczytał podany już w dzienniku naszym projekt adresu. Do debaty jeneralnej wpisali się przeciw projektowi *Mende*, za projektem *Eugeniusz* hrabia *Kinsky*, *Berger*, *Skene*, *Obert* i *Sadil*, a gdy po nich nikt więcej niezdał głosu, przystąpiono do debaty specjalnej. Ustępy 1. i 2. przyjęte zostały bez debaty. Do ustępu 3. dał sprawozdawca wyjaśnienie, że 5 głosów w wydziale było tego zdania, iż przedmioty dotyczące się ściślejszej rady państwa, mogą być pojedynczą uchwałą izby postawione na porządku dziennym, 6 głosów zaś było przeciwnych; wszystkie jednak zgadzały się w tem, że ściślejsza rada państwa ma być co roku zwolywana. Hrabia *Khuenburg* proponował głosować peryodami nad tym ustępem, który również w całości został przyjęty; poczem na wniosek *Dr. Bergera* zamknięto posiedzenie. Przyszłe posiedzenie naznaczono na czwartek, a na porządku dziennym stoi dalsza debata nad adresem.

Jener. Kor. z 29. z. m. donosi, że w stolicy państwa czyniono bardzo świetne przygotowania na przyjęcie wojsk, wracających z kampanii szleswickiej i poświęca przy tej sposobności serdeczne wyrazy uznania tak zwyciężkiej armii jak i panięci poległych w tej kampanii wojowników.

Półurzędowy organ pruski, *Nordd. Allg. Ztg.* z 28. listopada przyniosła znowu artykuł, który rzuca bardzo jasne światło na politykę Prus w sprawie *szleswicko-holsztyńskiej*. O to co pisze ten dziennik: „Przywieść do skutku rozwiązanie kwestyi Księstw w drodze przyjaźnej, zdaje się być tem bardziej potrzebnem, iż prawniczy jej rozbiór niedoprowadziłby może w ogóle do tego rezultatu, ażeby w jednym ręku znajdowały się pretensye do całości Księstw. Mogłoby się przeciwie pokazać, że nabyte przez Prusy i Austryę prawo konkuryi z prawem pretendentów sukcesyjnych. Najgłówniejsza przeszkoda dalszych układów leży nie w zasadniczych różnicach zdań głównych mocarstw niemieckich, lecz w pozostawianiu wojsk eksekucyjnych w Księstwach. Dopokąd mocarstwa eksekucyjne będą odmawiać ewakuacyi Księstw, tak długo zdecydowany jest rząd pruski nie wchodzić w stanowcze układy względem przyszłości Księstw.“

Zgodnie z tem rozumowaniem stara się też rząd pruski wszelkimi środkami usunąć z Księstw niedogodną dla siebie załogę związkową, i jak donosi najświeższy telegram berliński, wyprawił już temi dniami *nadzwyczajnych pełnomocników do Drezna i do Hanoweru*, ażeby zażądali ewakuacyi Holsztynu. Czy krok ten uczyniony został w porozumieniu z Austryą, o tem nie wspomina nic rzeczony telegram; zdaje się jednak, że rząd pruski, postanowiwszy *niezwolić pod żadnym warunkim* na pozostanie wojsk eksekucyjnych w Księstwach nie wiele się troszczy o swojego przymierzenia, chociaż korespondent berliński do *Const. Oester. Ztg.* zapewnia, że w pruskich sferach decydujących nieżyją sobie wcale,

ażeby przymierze prusko-austriackie miało rozbić się o przeszkody, wypływające z kwestyi eksekucyi związkowej.

Zniesienie klasztorów w Królestwie Polskiem jest już faktem dokonany. *Ruski Inwalid* z 28. listopada ogłasza następujący dekret cesarski: „Wobec bolesnych doświadczeń w ostatnich czasach obowiązany jest rząd ochronić społeczeństwo od ponowienia się czynów, jakimi zakony katolickie brały udział w powstaniu. Wszystkie zatem katolickie klasztory męskie i żeńskie, które liczą mniej niż ośm członków, będą natychmiast zamknięte, a to dla braku przepisanej kanonicznie liczby członków; tego samego losu doznają klasztory, których udział w powstaniu jest wiadomy lub dowiedziony. Członkowie tych klasztorów mogą wstępować do innych klasztorów, lub otrzymują od państwa zapomogę na podróż za granicę. Nabożeństwo w klasztorach sekularyzowanych będzie odprawiać się dalej, a szkoły ich przejdą pod zarząd komisji oświecenia. Wszystkie klasztory będą poddane jeneralnej władzy kościelnej. Komunikacyja z prowincyałami i jenerałami zakonów jest zabroniona. Zakłady dobroczynności przechodzą pod zarząd komisji wewnętrznej administracyi. Zkonfiskowany majątek będzie używany wyłącznie na cele kościelne, naukowe i dobroczynne.“

Dnia 29. z. m. odbyło się w Frankfurcie nadzwyczajne posiedzenie zgromadzenia związkowego. Saksonia postawiła wniosek: Zgromadzenie związkowe zechce bezzwłocznie postanowić, czy rząd saski ma polecenie sobie udzielone uważać jako zarządzone odpowiednio do przepisów i stosownie do tego wyprowadzić wojsko z Księstw. Wniosek ten przekazano wydziałowi. Podobnie nadeszło przedstawienie Haackego (jenerała związkowego — saskiego — w Księstwach) domagające się nowych instrukcyi. Zgromadzenie przyjęło wniosek bawarski, aby polecić jenerałowi Haacke, izby dotychczasowych stanowisk nie opuszczał aż do dalszych poleceń. Pełnomocnik pruski obstawał na dawnym stanowisku, energicznymi oświadczeniami we wszystkich względach je popierając.

Na posiedzeniu *senatu piamonckiego*, na którym rozpoczęły się debaty nad *projektami ministra finansów Selli*, wyraził się hrabia *Revel*, przed rokiem 1848, kiedy jeszcze były nadwyżki, sam minister finansów, bardzo ostro o dotychczasowym gospodarstwie finansowym. Hrabia mówił między innymi: „Zabieram głos dzisiaj, ażeby jak zawsze zalecać oszczędność rządowi. Gdym popierał pożyczkę na 700 milionów, spodziewałem się, że rząd pójdzie wskazaną drogą oszczędności, ale zawiodłem się. Nieprzyda się teraz na nic, czynić wyrzuty ministerstwu, które już ustąpiło tem bardziej, że mężowie, którym należałoby czynić wyrzuty, nie są tu obecni. Ale czyż mógł przeczuwać senat, gdym popierał pożyczkę na 700 milion., że przyjdziemy aż do tego punktu, na którym teraz stoimy. Nie zdarzyło się nic nadzwyczajnego, coby usprawiedliwiało terazniejszy bilans. Cała wina złej administracyi finansowej leży w tem, że źle liczono i nie przeprowadzono żadnego z przyrzeczonych oszczędzeń. Nadto trzyma rząd teraz o 36.000 ludzi więcej pod bronią, niż stypuluje ostatni bilans, słowem całą winę nrzypisać trzeba nieogłędności dawnej administracyi.“ — *Menabrea* odpowiada, że co do owych 36.000 ludzi, które przekraczają bilans, nie podobna było inaczej postąpić. „Zarządziliśmy — mówił — nowy zaciąg, przezco armia otrzymała mnóstwo rekrutów, których potrzeba było musztrować. W obec sytuacji kraju zaś i możliwości wojny byłoby nieroztropnie w miejsce tych 30.000 rekrutów powołać 36.000 doświadczonych żołnierzy do domu. Nie jest to prawdą, żeśmy przywidli kraj do stanu rozpaczliwego; bo gdyby tak było, nie mogliśmy teraz podziwiać świetnej demonstracyi, która teraz popiera rząd municypia.“

Korespondent wiedeńskiej *Presse* donosi z Paryża, iż między francuskimi i angielskimi dyplomatami *odbywają się zwawe narady względem Ameryki*. Lord Russell miał się znacznie przychylić do zdania gabinetu francuskiego, że stany południowe potrzeba protegować. Wiceadmirał *Reyband* z francuskiej eskadry ewolucyjnej w Ameryce przybył do Paryża i udał się zaraz do *Compiègne*.

Proces przeciw obwinionym o spisek studentom uniwersytetu petersburskiego i moskiewskiego został już ukończony, i rozstrzygnięty w najwyższej instancyi. Głównym winowajcą jest *Piotr Ballod*, student z Petersburga, liczący 24 lat. Założył on tajną drukarnię, w której drukowano pisma podburzające przeciw rządowi i rozszerzane głównie przez niego. Wyrok jego opiewa na utratę wszystkich praw obywatelskich i 15letnie roboty w kopalniach, które jednak Cesarz zmniejszył na lat 7, a w końcu na dożywotne wygnanie na Syberyę. *Dymitr Pisarzew*, kandydat uniwersytetu petersburskiego, w wieku 23 lat, napisał podburzający artykuł, wymierzony nie tylko przeciw rządowi, ale oraz przeciw osobie Cesarza, a oprócz tego cięży na nim podejrzenie, że się przyczyniał do rozszerzania pism buntowniczych. Skazano go na 2 lata i 8 miesięcy aresztu w fortecy. *Leonidas Olszewski*, 23letni stu-

dent. uniwersytetu moskiewskiego, wydał buntowniczą proklamację i skazany został na 1roczny areszt w fortecy, a oraz na całoroczny dozór policyjny w miejscu urodzenia. Na mniejsze kary skazani zostali studenci Pieczakin (24lat) i Tkaczew (20lat). Obwiniony o udział w tym spisku sekretarz gubernialny Żukowski został z utratą wszystkich praw obywatelskich wygnany na zawsze z państwa rosyjskiego.

Jenerał *Ker-Edden* odjechał dla uregulowania kwestji tunezańskiej paropływem Bochir do Konstantynopola. Jenerał jest zięciem Khasnadara. Dowódzca Sherdnoużów oświadczył, że jenerał Rustem jako też jego konfederaci są gotowi płacić podatek po 10 piastrow od głowy; ale zdecydowany jest, jeźliby żądano od niego więcej, walczyć — nie przeciw Bejowi, którego szanuje — lecz tylko przeciw tym, którzy go otaczają. Zapewniają, że rząd tunezański otrzymał na Marsylię pół miliona franków, a na Malte wiele beczek prochu.

Monarchia Austriacka.

Wiedeń, 29. listopada. (*Nowiny dwory. — Wiadomości bieżące.*) Wczoraj po południu Jego ces. Mość w towarzystwie Arcyksiążąt Albrechta i Rainera, ministra wojny, tudzież licznej świty udał się konno na Burgring i Operaring aby odbyć przegląd odchodzącego zład dotychczasowego garnizonu wiedeńskiego. Po krótkiej przemowie Najjaśniejszego Pana, wojsko defilowało. — Cesarz obchodzić będzie w kole familijnem d. 2. grudnia jako 17stą rocznicę swego wstąpienia na tron. Po południu nastąpią gratulacye i obiad galowy. — Książę Wilhelm wirttembergski c. k. jenerał, który wczoraj przybył tu z Grazu, miał w południe audyencyę u Jego ces. Mości, i jutro będzie obecny przybyciu wojsk. — Książę Hohenzollern był przedwczoraj zaproszony do księcia Wazy. Wczoraj zaś zwiedzał szkołę jazdy konnej i c. k. konie, poczem robił wizytę Arcyksięciu Franciszkowi Karolowi i Arcyksiężnej Zofii.

(*Powrót wojsk.*) Wczoraj przedpołudniem przybył tu 11 batalion strzelców i na peronie dworca kolei ozdobionym wspaniale był powitany przez jenerał-majora Adelsberga majora sztabu jenerałnego. W nocy z wczoraj na dziś przybyło pięć osobnych pociągów z wojskiem. Z tego powodu dworzec kolei północnej był przez całą noc oświetlony ogniem bengalskim.

(*Zmiany w ustawie względem ochrony wzorów i modeli fabrycznych.*) Ministerjum handlu przedłożyło izbie deputowanych projekt ustawy względem zmiany pojedynczych postanowień ustawy względem ochrony wzorów i modeli fabrycznych. Według tychże prawo wyłącznego użytkowania z wzoru zaciągniętego do rejestru ma trwać najdłużej 3 lata. Żądającemu ochrony wolno będzie w ciągu tego czasu obrać sobie liczbę lat trwania ochrony. (Dotąd czas ten był ograniczony na lat 3). Przedłużenie terminu raz zakreślonego nie może mieć miejsca. Oplata od zaciągnięcia do rejestrów ma wynosić 50 c. za każdy rok (teraz wynosi 5 złr.). Zuosi się zobowiązanie aby żądający ochrony sporządzał swoje wyroby przez rok według danego wzoru, a natomiast postanawia się aby po roku każdemu wolno było wzory oglądać. Z zniesieniem rzeczzonego zobowiązania ogranicza się wygaśnięcie prawa wyłącznego użytkowania wzoru na ten wypadek, jeźliby składający go wprowadzał do Austrii towary wyrabiane zagranicą według tego wzoru.

(*Karty legitymacyjne.*) Wydanem zostało rozporządzenie, aby osoby towarzyszące podróżnym, były zapisywane na karcie legitymacyjnej tegoż, tudzież aby żona podróżnego, posiadającego kartę legitymacyjną, jego małoletnie dzieci, osoby zajmujące się ich pielegnowaniem, i krewni, pod zaręczeniem pierwszego za tożsamość osób, byli uważani jako wylegitymowani, chociażby nie byli zapisani na karcie osoby będącej głową rodziny.

Królestwo Polskie.

(*Zbiegli więźniowie.*) Zeszłego tygodnia przybyło do Paryża trzech polskich dowódców powstania, którzy przed 8 tygodniami uszli szczęśliwie z więzień w Lubelskiem i przez Wołoszczyznę dostali się do Paryża, a mianowicie: major Lewandowski w kwietniu b. r. schwytyany na Podlasiu i na śmierć skazany, kapitan Parada włościanin, i major Wróblewski. — Na tych ostatnich, po ich ucieczce z więzienia zapadł także wyrok na karę śmierci.

Księstwa Naddunajskie.

Bukareszt, 22. listopada. (*Różne wiadomości.*) Dekret Książęcy ogłosił monopolem rządowym sól w rzekach, źródłach i studniach znajdując się mogąca, nikomu nie wolno używać jej pod zapłatą, przepisanej kary. Właściciele na których gruncie źródła solne wytryskają, mogą z nich użytkować na swoją potrzebę, lecz sprzedawać jej nie mogą. Sól od rządu nabyta, każdemu sprzedawac wolno; na teraz cena jej oznaczona została na 20 piastrow za 100 ok. Przy wyprowadzaniu za granicę soli krajowej rząd płaci premię 5 od sta. Zarząd salin morskich powierzono dyrekcji salin morskich i dóbr państwa w rumuńskiej Besarabii.

Przy wyborach wstrzymać się mają zupełnie stronictwa liberalne i Bojarowie, nie widząc możności przeważenia większości rządowej. Nowa izba deputowanych, wkrótce zebrać się mająca, żadnego znaczenia mieć nie będzie.

Monitor donosi, iż od dnia 1. stycznia wszystkie bióra pocztowe krajowe przyjmować będą prenumeratę na dzienniki zagra-

niczne. Zdaje się więc, iż rząd weźmie na siebie administracyę poczt z dniem 1. stycznia bez zawacia poprzednio konwencyi z ościennymi rządami.

Ameryka.

(*Wiadomości bieżące. — Doniesienia z placu boju.*) Prywatny telegram z Nowego Yorku donosi, że poseł austriacki w Washingtonie umarł nagłą śmiercią.

Co do stanu rzeczy w Ameryce północnej słychać, że stronicy McClellana usiłują przeprowadzić wybór tegoż na gubernatora w New-Jersey.

Miasto Plymouth w Karolinie północnej ucierpiało bardzo wiele przez bombardowanie floty unionistów w skutek którego separatysty byli zmuszeni ustąpić. Separatysty opuścili także miasto Washington w Karolinie północnej, które nad ciśnieńą Pamlicu ma podobne położenie jak Plymouth nad ciśnieńą Albemarle. Jenerał Gillen zadał klęskę wojskom stanów poudniowych w Jennissee. — Francuzi deklarowali Matamoras jako port wolny. Wszystkie domy gier zostały zamknięte.

Juarez zajął silną pozycyę w Chihuahua.

Lord Lyons poseł angielski w Ameryce północnej, który przez roztropne postępowanie odwrócił kilkakrotnie niebezpieczne zajścia między Anglią a Unią, ma przybyć za urlopem do Anglii na 6 miesięcy, lecz wiadomość jakoby miał porzucić swoje stanowisko jest bezzasadną.

Według ostatnich doniesień z Nowego Yorku kongres unii na najbliższem zebraniu przyjmie poprawkę do konstytucyi i zniesie niewolnictwo na całym terytoryum stanów zjednoczonych.

Nowy wiceprezydent Johnson ogłosił w Tennessee zupełne wyzwoleńie niewolników.

Prezydent Lincoln przyjął rezygncyę McClellana, i jenerałowi Sheridan powierzył najwyższe dowództwo.

(*Wiadomości z Meksyku.*) Według doniesień z Meksyku z d. 24. października, jenerał Ostuaga oszańcował się w Sagula, i zdaje się, iż chce się bronić do ostatniego, jenerałowie Cortina i Vidauri poddali się rządowi cesarskim, zaś powszechnie szanowany jenerał Uruga złożył broń. Są to najznakomitsi przywódcy band juristowskich. Cesarz będąc w Leon wezwał jenerała Urugi, ażeby wstąpił w służbę cesarską; jenerał na to nie przystał, a to z powodu, iż żaden z jego kolegów ze stronictwa liberalnego nie przeszedł do armii cesarskiej z zachowaniem stopnia swego, on zatem pierwszym być nie chce, wszelako uzraje Cesarza jako zbawcę ojczyzny, i w razie potrzeby poświęci mu służby swoje, teraz zaś chce przez niejaki czas żyć zupełnie na uboczu. Cesarz zaprosił jenerała Urugi do stolicy Meksyku, syna zaś jego umieścić jako adjułanta w sztabie swoim. Cesarz zresztą używa niezawodnego środka dla pozyskania liberałów. Postępuje z największą bezstronnością, i nie cierpi żadnych wyryków z której bądź strony. W czasie trziedniowego pobytu w mieście Morelia, znanego z swego republikanizmu, Cesarz pozyskał zupełnie mieszkańców, usunięciem z komendy jenerała Marquez, którego surowość republikanów jeszcze bardziej jątrzyła. Do Morelii przybył przywódzca bandy juristowskiej, Riva Palac si, i nie oparł się osobistemu wpływowi Cesarza. Cesarz po zupełnem zorganizowaniu prowincyi Gueretaro, Guanajato, Leon i Michoacan udał się do Toluca, gdzie dnia 24. października z Cesarzową się zjechał. Toluca odległe jest o 16 mil hiszpańskich od stolicy.

Wielkie robią przygotowania do przyjęcia legii zagranicznej, która będzie miała zadanie strzeżenia drogi z Veraeruz do Meksyku, Guanajato i Morelia. Większa część legii belgijskiej stać będzie w stolicy, którą Francuzi opuścić mają, udając się ku południowi. Ciągłe przybywają oficerowie w nadziei umieszczenia się w armii meksykańskiej, co jednak jest niemożliwym, bo wojsko belgijskie i austriackie dostatecznie jest zorganizowane, a w armii meksykańskiej tyłu jest oficerów, iż liczba ich wystarcza na dziesięć razy licniejszą armią. Z nowym rokiem armia obecna ma być rozpuszczona i na nowo zorganizowana w sile 40.000 ludzi włącznie z legią belgijską i austriacką. Wszakże tylko oficerowie teraz już w służbie meksykańskiej będący umieszczeni w niej będą, dla obcych oficerów żadnego nie ma widoku.

W stolicy odkryty został spiszek. Przywódców jego schwymano i do Veraeruz odesłano.

Kronika.

(*Explozja.*) Dnia 28. listopada o godzinie 6tej wieczorem usłyszano na placu Halickim silny wystrzał, a jednocześnie w poblizu domu Nr. 729 1/4 postrzeżono światło jak od rakiety. Odgłos wystrzału słyszano nawet w domach sąsiednich.

(*Trup znaleziony*) został dnia 29go b. m. na stacyi kolei w Kamienobrodzie w powiecie Grodeckim. Głowa odcięta leżała w pewnej odległości. Bliższych szczegółów nie wykryto dotąd.

(*Pożar.*) Dnia 6. z. m. o godz. 7mej wiecz. powstał pożar w Dula b e e, w obwodzie sanockim, w domu włościanina Jana Ż. przez nieostrożność jego domowników, i zgorzały wszystkie jego budynki mieszkalne i gospodarskie cały plon tegoroczny i różne sprzęty gospodarskie, wszystko razem wartości do 136 złr. 50 c. w. a.

(*Produkcya piwa w Wiedniu.*) W miesiącach wrześniu i październiku b. r. wywarzono w browarach Wiednia i okolicy 199.379 wiader piwa, to jest o 87.342 wiader mniej jak w miesiącach wrześniu i październiku 1863 r.; a

mianowicie: w St. Marz 31.460, w Ottakring z filią w Döbling 24.690, w Brunn 15.120, w Lichtenthal 14.200, w Schellenhof i Erlaa 10.980, w Jedlersee 10 025, w Währing 8640, w Gaudenzdorf 8160, w Neudorf 7800, w Nussdor 7145, w Liesing 6990, w Grinzing 6480, w Gross Schwechat 6050, w Hernals 6000, w Margarethen 4800, w Simmering 4650, w Fünfhaus 4350, w Perchtoldsdorf 4200, w Hütteldorf 3816, w Ungargasse 3600, w Leopoldsdorf 3400, w Klein Schwechat 2800, w Klosterneuburgu 1680, w Himbergu 1140, w Raubenstein 700, w Aspern 432, w Gablitz 420 wiader. Mniejsza produkcja piwa w Wiedniu pochodzi z wzrastającej konkurencji w prowincjach. Tak zwane piwa zbytowe prawie wcale ztąd nie odchodzą, odkąd na prowincji robią takie same; w znacznej ilości nawet takie gatunki są do Wiednia sprowadzane z Czech.

(Wykopywaniami w Pompei) kieruje obecnie pan Fiorelli, dyrektor muzeum neapolitańskiego, i to tak skutecznie, że w ciągu ostatnich lat czterech więcej odsłonięto, niż poprzednio w ciągu całej ćwierci wieku.

Ogólna masa wykopalisk wynosi teraz jedną trzecią część miasta, dwie trzecie pozostają jeszcze pod ziemią. Kopalni nie prowadzi się teraz tak jak dawniej z boku w kierunku poziomym, ale z góry na dół. Tym sposobem lepiej można zachować domy, mianowicie ich górne części. Wyższe piętra często zapadały się przy wykopywaniach, jeżeli budowniczy nie pociągnął wstawić nowych belek na miejsce zwęglonych. Teraz czynią to z wielką starannością; wszędzie, gdzie okaże się zwęglona belka, podpierają mur, odrzwi i powalają dają nowe. Górne piętra w ogóle występują z ścianami ponad ulicę, opierając się na drewnianych belkach. Dawniej sądzono, że pompejańskie domy w ogóle były jednopiętrowe, ale niesłusznie; w Pompei bowiem każdy znaczniejszy dom miał dwa piętra. P. Fiorelli dzieli to przekonanie, że Pompeja zasypana została tylko po dachy, które sterczały z popiołu, tak, iż rozpięzłbi mieszkańcy mogli w części odszukać znowu swoje domy, popowracali i ratowali to, co jeszcze dało się uratować.

Pierwsze wykopywania w Pompei poczynili niewątpliwie sami jej niefortunni mieszkańcy. Ta okoliczność tłumaczy, dlaczego stosunkowo tak mało przedmiotów znajdujemy teraz w zasypanym mieście. Zdaje się także, iż uciekający mieli dość czasu do uniesienia kosztowniejszych rzeczy. Dotąd nie znaleziono żadnego jubilerskiego magazynu ze skarbami.

Porzucono teraz dawniejszy system wyjmowania w Pompei malowideł ściennych i przenoszenia ich do muzeum neapolitańskiego; pozostawiają je teraz na miejscu. Koszta wykopywania, utrzymania straży i urzędników wynoszą rocznie 60.000 fr.; na to w przeszłym roku za rozsprzedane karty wejścia (po 2 fr. zebrano 36 000 fr.

Spodziewać się należy, że przy wzrastającym ruchu kolei żelaznych zwiększy się i zwiedzanie tego zajmującego miasta umarłych, i że tym sposobem suma zebrana z biletów pokryje koszta wykopywania.

Gospodarstwo, przemysł i handel.

Proszeni jesteście podać do wiadomości następujące ogłoszenie:

Komitet Towarzystwa żeglugi parowej na Dniestrze

zaprasza niniejszem stosownie do ustępu IX. kontraktu spółki szanownych członków rzeczono Towarzystwa, którzy przynajmniej te raty uiszcili, jakie przed dniem 15. kwietnia 1863 przypadały; na ogólne zgromadzenie, które odbędzie się we Lwowie dnia 12. grudnia 1864 r. o godzinie 10tej zrana w sali radnej galicyjskiego Towarzystwa kredytowego.

Przedmiotem obrad będzie sprawozdanie z czynności dotychczasowych, sprawdzenie rachunków, tudzież obmyślenie środków do dalszego prowadzenia przedsiębiorstwa.

Cukrownia w Tłumaczu jest zaiste najważniejszym zakładem przemysłowym w kraju naszym. Może ona przy sprzyjających okolicznościach podnieść wyrób swój do 40.000 cetnarów cukru rafinowanego, prócz znacznej ilości spirytusu melasowego. Do tego jednak potrzeba, ażeby zakład fabryczny stykał się bezpośrednio z drogą żelazną ze Lwowa do Czerniowic prowadzić się mającą, lub przynajmniej żeby z nią odnoga drogi żelaznej złączona była. W tym celu zarząd cukrowni wystosował do rady zawiadowczej drogi żelaznej Lwowsko-czerniowieckiej pod dn. 24. września b. r. podanie, w którym zwracając uwagę jej na wielkie znaczenie cukrowni Tłumackiej pod względem przemysłu krajowego, zarazem wykazał, iż na przypadek połączenia bezpośredniego zakładu fabrycznego w Tłumaczu z drogą żelazną Lwowsko-Czerniowiecką, zakład ten, doszedłby do należytego rozwoju, prócz 60.000 cetnarów, które w cukrze, spirytusie, bydle opasowem i płodach rolniczych droga żelazna transportować będzie, jeszcze do 800.000 cetnarów boraków, drzewa opałowego, budulecu i innych artykułów do fabrykacyi cukru służących, taż droga żelazna sprowadzać może, tak, iż same już transporta fabryki Tłumackiej znacznymby były dla drogi żelaznej dochodem. Zarząd cukrowni Tłumackiej wniósł, ażeby dukt drogi żelaznej Lwowsko-Czerniowieckiej tak poprowadzony został, iżby się bezpośrednio z zakładem fabrycznym w Tłumaczu zetknąć mógł. Za wnioskiem zarządu fabrycznego Tłumackiego przemawia jeszcze i ta okoliczność, iż droga żelazna na Tłumacz poprowadzona, przerywać będzie okolice między Buczaczem a Horodenką, w płody rolnicze nader obfitujące, których transporta znacznie zasilać ją będą, nadto zbliży się do obfitych łomów wapna, gipsu i kamienia budowlanego, które dziś dla braku odpowiednich środków transportu zupełnie są zaniedbane, a które drogą żelazną w wielkiej ilości do innych stron Galicji przewozoneby być mogły, bo w tych stronach Galicji właśnie wielki brak materiałów tych

uczuc się daje. Na przypadek zaś, gdyby dukt drogi żelaznej na Tłumacz sam okazał się nie możliwy, wypadłoby dukt ten skierować na Tyśmienicę, zktąd odnoga jednomyliwą z Tłumaczem złączonyby mógł, co przy wielkiem znaczeniu Tyśmienicy pod względem handlowym, dla drogi żelaznej Lwowsko-Czerniowieckiej nie małeby rokowało korzyści. Wysokie ministerjum handlu i izba handlowa Lwowska poparły gorąco podanie zarządu cukrowni Tłumackiej, w interesie przemysłu i rolnictwa krajowego. Żądania te jednak niestety nie mogły być uwzględnione. Rada zawiadowcza w odpowiedzi swej z dnia 26. października b. r. oświadczyła, iż poprowadzenie duktu drogi żelaznej Lwowsko-Czerniowieckiej na Tłumacz sam, z wielu względów jest nie możliwe. Bo najprzód dukt na Tłumacz miałby wielkie trudności pod względem technicznym do zwałczenia, a następnie przydłużyłby o całe dwie mile linie drogi żelaznej. Droga zaś żelazna Lwowsko-Czerniowiecka powołana jest do łączenia w przyszłości morza wschodniego z morzem czarnem, jest zatem drogą europejską i nie może się wystawić na zboczenie z prostej drogi o całe dwie mile, o tyle przedłużyłby się transport tych milionów cetnarów, które przewozić będzie, dla zabrania 800.000 cetnarów do Tłumacza przeznaczonych. Budowę odnogi Tłumacz z główną linią drogi żelaznej połączyć mającej, rada zawiadowcza zostawia zarządowi cukrowni Tłumackiej, przyrzekając mu wszelką pomoc tak przy wykonaniu prac technicznych, jako też przy popędzie w przyszłości.

Tak więc rozbiły się nadzieje blizkiego połączenia cukrowni Tłumackiej z drogą żelazną lwowsko-czerniowiecką, które na wzrost zakładu tego przemysłowego przeważnie wpłynąć mogło. Spodziewać się tylko należy, iż nawet przy obecnym kierunku drogi żelaznej rada zawiadowcza i zarząd cukrowni tak się między sobą ułożą, iż cukrownia Tłumacka drogi żelaznej czerniowieckiej dla transportów swych z korzyścią użyć będzie mogła, jak to rada zawiadowcza w odmownej swej rezolucji wypowiedziała.

Lwów, 30. grudnia. W I. połowie z. m. były następujące ceny przeciętne zboża i innych artykułów na targach w obwodach Samborskim i Kołomyjskim.

Miejsce targu:												
Sambor	Drohobycz		Komarno		Kołomyja		Kulczy		Śniatyn			
	zr.	cen.	zr.	cen.	zr.	cen.	zr.	cen.	zr.	cen.		
walutą austriacką												
Mec pszenicy	3	12	3	30	3	2	50	3	17	2	50	
„ żyta	2	15	1	70	1	70	1	85	2	2	63	
„ jęczmienia	1	45	1	40	1	10	1	20	1	37	1	40
„ owsa	1	10	1	20		90		70		87		62
„ hreczki					1	60	1	30	1	50	1	63
„ kukurudzy							2	10	2	40	2	10
„ ziemniaków	1	30	1	41		80	1			80		80
Cetnar siana	1	30	1	90	1	40		90		60	1	48
„ wełny									32			
„ nasienia koniaku												
Sąg drzewa twardego	7	50	8	50	9	6		5	50	7	63	
„ „ miękkiego	4	75	6	70	7	50	5		3	15		
Punt mięsa wołowego		9		9		9		10		8		7
Mas okowity		45		80		60		72		60		60

Wiedeń, 29. listopada. (Targ wiedeński na woły.) Na naszym wczorajszym targu było 711 wołów węgier., 1117 galic. i 559 krajowych. Z tego sprzedano na potrzebę miasta 1620 szt., na prowincję 576 szt., po za obrębem targu 32 szt. i płacono za 1 szt. wazącą od 440 do 630 zł po 115 zł. do 164 zł. za 1 cetnar 10 zł. do 26 zł. 25 c.

Ostatnia poczta.

Hamburg, 29. listopada. Do środkowej Jütlandy będzie zapewne zwołane zgromadzenie ludu dla składania hołdów Królowi duńskiemu. Król wyrusza dziś w towarzystwie Następcy tronu z Helsingör w podróż do Jütlandy. Zwiedzanie wszystkich miast wschodniego wybrzeża potrwa do 10. grudnia.

Frankfurt, 29. listopada. Na dzisiejszem nadzwyczajnem posiedzeniu sejmku związkowego przedłożyły Austria i Prusy traktat pokoju.

Berlin, 29. listopada. Książę Fryderyk Karol zgromadził wczoraj wieczorem swój sztab. Także ces. austriacki rotmistrz książę Arenberg i hr. Wallis byli obecni. Sztab musi być w pogotowiu, że każdej chwili otrzyma rozkaz odjazdu. — Pan Bismarck przyjmował znowu ambasadora francuzkiego.

Berlin, 20. listopada. Na dzisiejszem posiedzeniu trybunału sądowego proponował prokurator państwa uwolnienie Götendorfa, Tura, Józefa Skrzydlewskiego, Malczewskiego, Brodnickiego, Karsickiego, Henryka Tackowskiego i Szamorzewskiego (?), zaś na Moszczeńskiego i Ulatowskiego 10letni, na Huberta Sletnie, a na Konstantego Bnińskiego, Tadeusza Kierskiego i Romana Piłackiego 6letnie więzienie w domu karnym.

Mnichów, 29. listopada. Dzisiejszą Baier. Ztg. donosi: Prusy naznaczyły rządowi Hanoweru i Saxonii pięć dni czasu do ewakuacji Holsztynu i Lauenburga. — Król Ludwik II. przybył tu dziś w nocy.

Drezno, 29. listopada. Dresd. Jour. ogłasza osnovy saskiego wniosku na dzisiejszem nadzwyczajnem posiedzeniu sejmu związkowego. Zgromadzenie związkowe raczy niezwłocznie rozstrzygnąć, czy rząd saski ma uważać udzielony sobie rozkaz za wypełniony podług przepisów i skutkiem tego cofnąć z Księstw swoje wojska? — Uzasadnienie niewyraza weale zamiaru uwolnienia się od egzekucji związkowej.

Bruxela, 29. listopada. Dzisiejszy Monitor donosi: Z dniem 1. grudnia wchodzi w moc obowiązująca nowa prusko-belgijska taryfa telegrafowa. Za telegramy z Prus nadreńskich i tamże jako też do Westfalii na zachód od Wesery i Warty płać się będzie 2 franki, na wschód od tej granicy 3 franki, a między stacyami granicznymi aż do odległości 50 kilometrów 1 franka.

Rzym, 29. listopada. Wielki Książę Następca tronu rosyjskiego nie przyjedzie tutaj.

Warszawa, 28. listopada. Plan sekularyzacji jest już dokonany. Dla niekanonicznej liczby członków zamknięto 71 klasztorów męzkich a 4 żeńskich, a za udział w powstaniu 39 klasztorów. Warszawa spokojna.

Nowy Jork, 19. listopada. Wieść niesie, że Lincoln przyjmie od separatystów propozycje pokoju. — Dalej słychać, że Early wstrzymany przez Shermana, cofnął się ku Shenandoah. — Forrest zniszczył Johnstonville z znacznymi zasobami wojskowymi.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 30. listopada.

Hotel George: PP. Dobek Konst., z Sarnek górnych. — Ziętkiewicz Lud., z Kobylówk. — Winnicki Kaz., z Hodyn. — Wolański Mik., z Pauszówki. — Obertyński Leop., z Stronibab.

Hotel europejski: Lutyński Ant., z Zaleszczyk.

Hotel angielski: Hr. Sołtykow Alex., z Mnichowa.

Hotel Krakowski: Szimény Józef, c. k. nadporucznik, z Wiednia.

Wyjechali z Lwowa.

Dnia 30. listopada.

PP. Starzyński Boj., do Derewni. — Rylski Eust., do Ostrowa. — Choński Kaz., na Wołyn. — Rylski Fran., do Markowiec. — Kammel Ferd., c. k. nadporucznik, do Drohowyża.

T E A T R.

Dziś teatr niem.: „Die Widerspenstige“, komedia w 4 aktach przez Shakespeare. Trzeci występ gościnny pani Lilly Buloyvski z Drezna, a czwarty występ gościnny pana A. Dreslera z Rygi.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 30. listopada.

Table with 6 columns: Para, Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reauma., Stopień ciepła według Reaum., Stan powietrza wilgotnego, Kierunek i siła wiatru, Stan atmosfery. Rows show data for 7, 2, and 10 o'clock.

Kurs lwowski.

Dnia 30 listopada

Table with 5 columns: Item, gotówka (zł., c.), towarem (zł., c.). Lists various currencies like Dukát holenderski, Dukát cesarski, and Galicyjskie obligacje.

Telegrafowany kurs wiedeński.

Dnia 30. listopada.

Table with 3 columns: Item, zlr., kr. Lists telegraphic exchange rates for 5% Metaliki, 5% pożyczka narodowa, Losy z 1860 roku, etc.

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 28. listopada.

A. Dług publiczny. (Za 100 zł.)

A. Państwa. pien. towar.

Table with 4 columns: Description, pien., towar. Lists various public debt items like W austr. wal. po 5%, zwrotny po 5%, etc.

Table with 4 columns: Item, pien., towar. Lists items like Kar., Krainy i Wyb., Węgier, Banatu Tem., etc.

Table with 4 columns: Item, pien., towar. Lists items like Z klauzula wylos. w r. 1867, Banat Temesz., Lomh. wen. poz. z r. 1859, etc.

Table with 4 columns: Item, pien., towar. Lists items like Dług Tyrolu, Dług Salcburga, Dług Krainy, etc.

2. Stan oblig. domestyk. n.

Table with 4 columns: Item, pien., towar. Lists domestic obligations like Po 3% za 100 zł., 2 1/2% „ 100 „, etc.

3. Akcyje. (Za sztukę.)

Table with 4 columns: Item, pien., towar. Lists various stocks like Banku narodowego, Inst. kred. dla handlu, etc.

Table with 4 columns: Item, pien., towar. Lists various stocks like Kol. Grae.-Köfl. i Tow. gór., Austr. towarz. żegl. par., etc.

B. Listy zastawne. (za 100 zł.)

Table with 4 columns: Item, pien., towar. Lists mortgage notes like Banku narod. 6let. z r. 1857 po 5%, etc.

5. Obligacje z prawem pierwszeństwa.

Table with 4 columns: Item, pien., towar. Lists various bonds like Kolej Elzbiety po 5% za 100 zł., etc.

Table with 4 columns: Item, pien., towar. Lists items like Kolej gal. Karola Ludwika po 300 zł. w. a., etc.

6. Losy. (za sztukę.)

Table with 4 columns: Item, pien., towar. Lists various lottery items like Inst. kred. dla handlu po 100 zł. w. a., etc.

Weksle. (Na 3 miesiące.)

Table with 4 columns: Item, pien., towar. Lists various exchange rates like Amsterdam za 100 zł. hol., Augsburg za 100 zł. w. p. n., etc.

(31 dni po okazaniu.)

Table with 4 columns: Item, pien., towar. Lists items like Bukareszt za 100 piast. wól., Konstantynopol za 100 piast. tur.

Kursy z oł.

Table with 4 columns: Item, pien., towar. Lists various exchange rates like Dukaty ces. men., dtto. pełnej wagi, etc.

Obligacje indenn. po 5% za 100 zł.

Table with 4 columns: Item, pien., towar. Lists indemnity bonds for various regions like Nizszej Austrii, Wyż. Aust., etc.